

ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

«Ήταν κάποιος μιὰ
(φορά
δίχως σπίτι και γωνιά)»

Τò ραδιόφωνο μέσα στο αυτοκίνητο μεταδίδει τὸν «Μύθος» τῆς Μούσχουρη. Κι' ἔξω στὸ δρόμο κάθε λίγα μίλια κι' ἕνα χωριό, κάθε λίγα βῆματα κι' ἕνα σπίτι μισοκτισμένο. Εἶναι Κυριακή και τὴν Κυριακή ὁ καθένας θὰ βάλει κι' ἀπὸ λίγα τούβλα, λίγες πέτρες πάνω στὸ σπίτι του, στὸ δικό του τὸ σπίτι. Ἄλλου, ὅπου τὸ σπίτι πρέπει νὰ τελειώσει γιατί πλησιάζει ἡ ἡμερομηνία τοῦ γάμου, κατεβαίνει κι' ὄλο τὸ συγγενολοῖ τοῦ γαμπροῦ και τῆς νύφης νὰ βοηθήσει. Οἱ γυναῖκες κουβαλοῦν τσιμέντο μὲ τὸν κουβά, οἱ ἄντρες σκαρφαλωμένοι στίς σκαλωσιές κτίζουν.

«Ήταν κάποιος μιὰ φο-
(ρά
δίχως σπίτι και γωνιά)».

Τὸ «σπίτι», αὐτὴ ἡ ἐννοια ἢ γεμάτη μὲ ζεστασιά, μὲ οἰκογενειακή θαλπωρὴ μὲ ἀσφάλεια, μὲ σιγουριά. Τὸ σπίτι γιὰ μᾶς δὲν δίνει ξερὰ και μόνο τὴν ἐννοια τῆς κατοικίας, πὺ σὲ προφυλάσσει ἀπὸ τὸ κρύο και τὴ ζέστη και σου προσφέρει καταφύγιο. Εἶναι τὸ σημεῖο ἐπαφῆς μᾶς μὲ τὸν τόπο, μὲ τὴν οἰκογένεια, μὲ τοὺς προγόνους και τοὺς ἀπογόνους μᾶς.

Τὸ νιόπαντρο ζευγάρι πὺ δὲν ἔχει τὸ σπίτι του, τὸ κοματάκι τῆ δικῆ του γῆ, νιώθει σὰν νὰ μὴν ἔχει ρίζες.

—Στὸ ἐξωτερικὸ στίς μεγάλες πόλεις οὔτε νὰ τὸ διανοηθεῖ βέβαια κανεὶς ὅτι μπορεῖ νὰ διαθέσει δικὴ του γῆ γιὰ νὰ κτίσει σπίτι, μονοκατοικία Κι' ἂν ἔχει λίγα χρήματα θὰ πάρει ἕνα διαμέρισμα σ' αὐτές τίς τεράστιες πολυκατοικίες μὲ τὸ μονότονο ὁμοίμορφο χρώμα. Ἡ διαφορά τοῦ δικοῦ του σπιτιοῦ ἀπὸ τὰ ἄλλα θᾶναι ὁ ἀριθμὸς, νούμερο 15 ἢ 27, ἢ 39, και τὸ ὅτι βρίσκεται στὸν 5ον ἢ στὸν 9ο ὄροφο.

—Σ' ἐμᾶς ἡ γῆ παίζει τὸ βασικὸ ρόλο.

«Τοῦτο τὸ χῶμα εἶναι δικὸ μᾶς», τραγουδοῦ ὁ Ρίτσος κι' εἶναι σὰν νὰ κλαίει γι' αὐτοὺς πὺ δὲν ἔχουν γῆ σπίτι, γωνιά.

—Σπίτι δὲν εἶναι μόνο τὰ δωμάτια, πὺ θὰ τὰ κτίσεις κομμάτι — κομμάτι ποτίζοντας τα μὲ τὸν ἰδρώτα σου. Εἶναι κι' ἡ μικρὴ αὐλὴ πὺ θὰ τὴ γεμίσεις μὲ γαρουφαλιές και γεράνια, εἶναι κι' ὁ ἴσκιος τῆς κληματαριάς και τὸ μυρωμένο γιασεμὶ τὰ καλοκαίρια, εἶναι κι' ἡ φωλιά τοῦ χελιδονιοῦ και τὸ κοτέτσι κι' ἡ κούνια τοῦ παιδιοῦ στὴν αὐλὴ. Εἶναι κι' ὁ χῶρος γιὰ τὸ ἀπλωμα τῶν ρούχων, κι' ὁ μικρὸς λαχανόκηπος μὲ τὰ κρεμυδάκια και τὰ σαλατικά.

—Μιλᾶμε γιὰ τὴν προίκα και τὰ βάζουμε φυσικὰ μὲ τὸν ταπεινωτικὸ τῆς θεσμο. Ὅμως τὸ σπίτι, πὺναι και τὸ κυριώτερο στοιχείο τῆς προίκα, εἶναι τόσο δεμένο μὲ τὴν παράδοση μᾶς! Ποιὸς μπορεῖ ν' ἀρνηθεῖ σ' ἕνα νέο τὴν ἐπιθυμία νὰ στεριώσει τὴν οἰκογένεια του πάνω στὰ γερά θεμέλια τοῦ δικοῦ του σπιτιοῦ μᾶς κι' οἱ γονιοὶ του κι' οἱ γονιοὶ τῶν γονιῶν του ἔκαναν ἀκριβῶς τὸ ἴδιο; Ποιὰ ἀπὸ μᾶς μπορεῖ ν' ἀρνηθεῖ πῶς νιώθει μιὰ νοσταλγία γιὰ τὸ πατρογονικὸ σπίτι πὺ ἐκρυσσε τόσες χαρές και τόσες ἐμπειρίες και πὺ σήμερα ἀνήκει ἴσως σὲ κάποιον ἄλλο;

Ἡ προίκα τώρα βέβαια κατάντησε νὰ εἶναι ὁ παράλογος αὐτοσκοπὸς, πὺ σκοτώνει τὰ αἰσθήματα κι' ἀφήνει στὴν ἐπιφάνεια μόνο ἀριθμητικὲς πράξεις. Αὐτὸ ὅμως εἶναι ἄλλο ζήτημα.

—Τὸ σπίτι, ἰδιαίτερα γιὰ τὰ χωριά μᾶς, εἶναι ὁ ἄξονας τῆς ζωῆς. Λίγο, λίγο θὰ κτιστεῖ, θὰ υπογιατιστεῖ, θὰ στολιστεῖ μ' ἀγάπη γιὰ νὰ δεχτεῖ τὰ νέα βλαστάρια. Κι' ὕστερα, κάθε Κυριακή, ἄλο και κάτι θὰ βρεθεῖ νὰ γίνει, ἕνα κυκλίδωμα, μιὰ πόρτα, ἕνας τοίχος, μιὰ πρασιά. Κι' ὅταν τὸ νέο ζευγάρι μὲ τίς εὐχές δικῶν και φίλων ἐγκατασταθεῖ, θ' ἀρχίσουν τὰ καλέσματα, τὸ καμάρι.

«Κοπιᾶστε σπίτι... νὰ σᾶς κερᾶσουμε»...